

Република България

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА РЕФОРМИ
(2008 – 2010 г.)

Съдържание

Увод	1
Механизъм на отчитане и актуализация на Националната програма за реформи	2
Напредък по Националната програма за реформи 2006-2008 г.	3
Съдържание на документа.....	4
I. Икономиката на България в контекста на целите от Лисабонската стратегия	5
Икономически растеж	5
Динамика на доходите, производителността на труда и цените.....	6
Платежен баланс.....	7
Парични агрегати	8
Макроикономически очаквания	9
II. Националната програма за реформи и новият цикъл от Лисабонската стратегия (2008-2010 г.)	11
Краткосрочни мерки:	11
Преодоляване на макроикономическите предизвикателства (инфлация, дефицит по текущата сметка)	12
Ускорено подобряване на административния капацитет	14
Допълнително облекчаване на бизнес средата и прилагане принципите на добро регулиране	15
Повишаване качеството на работната сила и нивото на заетост	17
Дългосрочни мерки.....	20
Повишаване дългосрочната устойчивост на публичните финанси.....	20
Повишаване качеството на човешкия капитал	20
Подкрепа за научноизследователската дейност и иновациите.....	21
Други мерки, свързани с приоритета за изграждане на инфраструктура, включително в областта на информационните и комуникационните технологии (ИКТ)	21
Принос на Структурните и Кохезионния фондове за изпълнението на Националната програма за реформи.....	22
Анекс: График за изпълнение на Програмата за по-добро регулиране 2008 – 2010 г.	24

Увод

След присъединяването си към Европейския съюз, България се включи в първия цикъл на обновената Лисабонска стратегия (2005-2008 г.) от началото на 2007 г., когато представи своята първа Национална програма за реформи (НПР). Отчетът за изпълнение на мерките и действията в НПР бе изготвен през месец октомври на миналата година.

Съгласно заключенията на пролетния Европейски съвет от март 2008 г. и в съответствие със Стратегическия доклад на Европейската комисия от декември 2007 г., България следва да адресира четири специфични препоръки в своята актуализирана Национална програма за реформи (2008-2010 г.). Те са свързани с необходимостта от ускорено допълнително подобряване на административния капацитет, особено в ключовите области от държавното управление; ограничаване на дефицита по текущата сметка и високата инфлация; ускорено подобряване на бизнес средата чрез намаляване на бюрократичните пречки при стартирането или прекратяването на бизнес; повишаване качеството на работната сила и заетостта. Освен това, посочени са пет области, които подлежат на засилено наблюдение през следващия цикъл. Тези области обхващат дългосрочната стабилност на публичните финанси, конкуренцията в мрежовите индустрии, прилагане на единна политика за общественния сектор в областта на НИРД и иновациите, намаляване на скритата заетост чрез подобряване на институционалния капацитет за провеждане на проверки и спазване на законите, приемане на Стратегията за учене през целия живот и повишаване на участието в различни форми на учене през целия живот.

Приемайки тези препоръки като основа за актуализацията на Национална програма за реформи за периода на новия цикъл, страната ни прегрупира приоритетите от своята първа програма, а именно водещия приоритет за подобряване на институционалния капацитет, както и основните приоритети за поддържане на макроикономическа стабилност, модернизация и развитие на инфраструктурата, подобряване на бизнес средата, подобряване качеството на човешкия капитал, и активиране на предлагането на труд, както и приоритетните действия съгласно пролетния Европейски съвет от 2006 г. (инвестиции в знания и иновации, стимулиране на МСП и предприемачеството, повишаване на възможностите за заетост на приоритетните категории и реформиране на енергийния пазар), така, че да адресира специфичните препоръки и области, изискващи особено внимание. За целта беше разработен План за действие, който е неотменна част от настоящата актуализация на програмата. ▼

Механизъм на отчитане и актуализация на Националната програма за реформи

Отчитането на напредъка по НПР 2006-2008 г. става на тримесечна база и е регламентирано с Решение № 416 на Министерски съвет от 18 юни 2007 г.¹ То се координира в рамките на работна група към Съвета по европейски въпроси, в която участват представители на всички заинтересовани министерства и ведомства. На базата на приноса на всеки от участниците в групата, Агенцията за икономически анализи и прогнози подготвя тримесечен доклад, който се внася за разглеждане и одобрение от Министерски съвет. В доклада за второто тримесечие се съдържаха конкретни препоръки за ускоряване прилагането на реформите от програмата, както и за формулиране на нови мерки в отговор на специфичните препоръки. След неговото приемане от МС стартира разработването на Плана за действие към настоящата НПР.

Настоящият документ е разработен от АИАП в тясно сътрудничество с министерствата и ведомствата от държавната администрация. През юни 2008 г. министрите взеха решение за засилване участието на политическо ниво при планиране и организация на дейностите по НПР. В резултат от това решение, координацията на работата по Лисабонската стратегия на политическо ниво се осъществява от вицепремиера по икономическите въпроси г-н И. Калфин. Оперативното ръководство остава задължение на настоящия национален координатор – заместник-министъра на финансите г-н Л. Дацов, който е съ-ръководител и на работната група от заместник-министри по въпросите на Лисабонската стратегия. Последните, от своя страна, разпределят и координират работата на експертите в своето ведомство и отговарят за качеството на приноса и за спазването на сроковете.

Подготовката на настоящия документ се осъществи в тясно сътрудничество с експертите от Европейската комисия, с които бяха проведени редица срещи, както на експертно, така и на политическо ниво. Коментарите и препоръките, дадени по време на тези срещи, се оказаха изключително полезни за разработването на качествен и адекватен на предизвикателствата пред българската икономика План за действие.

Проектът на План за действие беше обсъден в рамките на среща-дебат, организирана от Икономическия и социален съвет в България. Неправителственият сектор, социалните и икономическите партньори бяха постоянни участници при подготовката и обсъжданията по конкретни документи и мерки (програми, планове, стратегии) от настоящия документ. През годината бяха организирани редица срещи и консултации със синдикати, асоциации на бизнеса и на земеделските производители, организации за защита на потребителите и др. неправителствени организации по въпросите на цените на хранителните продукти, конкуренцията и функционирането на пазарите, подобряването на бизнес средата, формирането на заплатите и политиките на пазара на труда. ▼

¹ Решение № 416 на Министерски съвет от 18 юни 2007 г. за определяне на механизма за отчитане изпълнението на заложените в Националната програма за реформи (2007-2009 г.) и в Резюме на предизвикателствата, политиките и управлението - Национална програма за реформи на Република България (2007-2009 г.) мерки и действия (ПМС № 416 от 2007 г.)

Напредък по Националната програма за реформи 2006-2008 г.

В доклада за напредъка по НПР от октомври 2007 г. са отчетени 63 конкретни мерки, от които 45 са в процес на реализация, 9 - планирани, 4 - одобрени, 4 - завършени и 1 - приложена. Към септември 2008 г. 36 нови мерки са включени в НПР. Пет мерки са със статус „планирана“ и 66 - в процес на реализация. Броят на завършените мерки е нараснал от 4 на 14.

През второто тримесечие на 2008 г. е **започнало изпълнението по 3 нови мерки**, по една в областта на НИРД и иновациите, образованието и административния капацитет. Те са насочени към модернизация и интегриране на Българската изследователско-образователна мрежа, както и на компютърната мрежа на българските училища (ще бъде завършена през 2011 г.); и към създаване на тестова среда за оперативно съвместяване на GIS-системите на държавна администрация (ще бъде завършена през трето тримесечие на 2009 г.).

През трето тримесечие на 2008 г. е открит първият суперкомпютърен център за научни изследвания, а през четвърто тримесечие проектът на Национална здравна стратегия (2008-2013 г.), вкл. на програма и план за действие в областта на здравеопазването) е приет на заседание на Министерски съвет. Предстои внасянето ѝ за обсъждане и приемане от НС.

По отношение на **временния график за изпълнение на мерките, забавяне** се наблюдава по отношение мярка „Приемане на нов Закон за енергийната ефективност с транспониране на Директива 2006/32/ЕО“, която е трябвало да бъде осъществена до юни 2008 г. Към момента законът е внесен за разглеждане в Народното събрание.

Крайният срок за изпълнението по четири от мерките е удължен:

- Програма „Квалификационни услуги и обучение за заети лица“ (поради стартирането на нови схеми по програмата);
- Финансиране на научни и приложни изследвания за фирми-производители чрез грантови схеми по линия на Национален иновационен фонд;
- Обучение (на регионален принцип) на предприемачи и предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за стартиране на бизнес – микро и малки предприятия (ще бъде завършена през четвърто тримесечие на 2011 г. вместо същото тримесечие на 2009 г.);
- Актуализирането на Стратегия по заетостта на Република България въз основа на оценка на изпълнението на целите, заложи в нея е завършено през второ тримесечие на 2008 г. вместо през предварително обявеното първо.

Въз основа на предоставените данни от компетентните министерства и ведомства може да се направи извод, че като цяло изпълнението на мерките и действията по НПР **протича съгласно предварителния график.** ▼

Съдържание на документа

В съответствие със заключенията от Пролетния Европейски съвет, настоящият документ се състои от три основни части. Първата съдържа политическо послание от българска страна, посочващо ясният ангажимент на правителството да продължи с прилагането на реформите, така че да има видими резултати в кратки срокове.

Втората част съдържа описание на механизма за отчитане и актуализация на Националната програма за реформи на България за периода 2008-2010 г., прави се кратък преглед на макроикономическата ситуация след 2007 г., а накрая се отбелязват по-важните мерки от българска страна, с които се адресират специфичните препоръки, като мерките са групирани според срока на тяхното изпълнение.

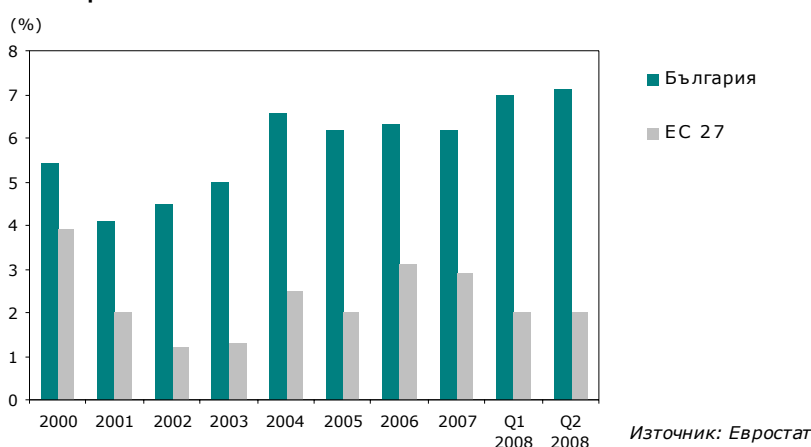
Третата част е Планът за действие, представен в табличен вид с описание на мярката, срока за нейното изпълнение, отговорна институция, бюджет, ефект от нейното прилагане и индикатори за оценка на ефекта. ▼

I. Икономиката на България в контекста на целите от Лисабонската стратегия

I Икономически растеж

България продължи да регистрира високи темпове на растеж на brutния вътрешен продукт и заетостта, въпреки кризата на международните финансови пазари и високите цени на петрола и храните. С това, основната цел на обновената Лисабонска стратегия за постигане на висок икономически растеж е изпълнена.

Реален растеж на БВП

През изминалата 2007 г. БВП отбеляза реален растеж от 6.2%, със запазваща се основна роля на вътрешното търсене. Инвестициите в основен капитал продължиха да растат с висок темп (21.7%) и достигнаха дял от около 30% от БВП². Високата норма на печалба и благоприятната данъчна политика остават сред основните причини за инвестиционната експанзия, особено в отрасли като недвижими имоти и бизнес услуги, преработваща промишленост, търговия, строителство и производство и разпределение на електроенергия, газ и вода. В резултат на инфлационните процеси в страната частното потребление забави темпа си на реален растеж до 5.3% спрямо 9.5% през 2006 г. Приносът на нетния износ за растежа на БВП се подобри, основно поради постепенното забавяне на темпа на реален растеж на вноса през всяко следващо тримесечие на миналата година.

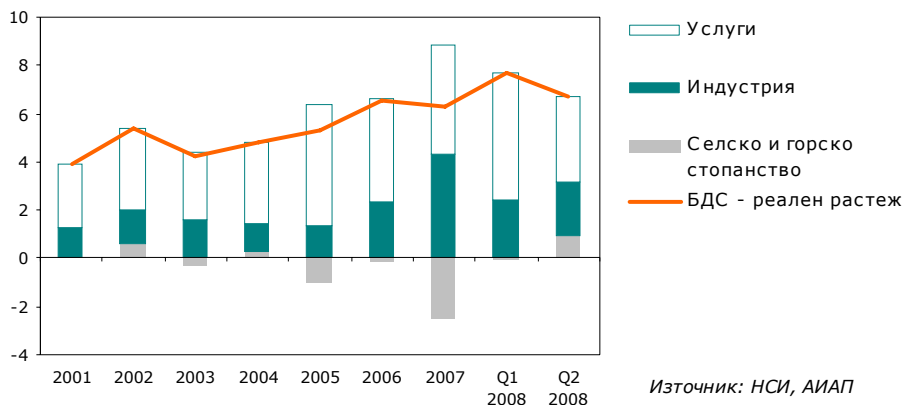
През първото полугодие на 2008 г. приносът на нетния износ за растежа се подобри на годишна база, което бе основна причина за ускоряването на темпа на реален растеж на БВП до 7.1%. Растежът на вътрешното търсене се забави до нива от около 9.2% (12.2% през първо полугодие на 2007 г.), което би могло да допринесе за успокояване на инфлационните процеси в страната през второто полугодие и през следващите години, в случай че тази тенденция се запази.

През изминалата година, както и от началото на тази година индустрията и услугите са с положителен принос за растежа. Въпреки че добавената стойност в селското стопанство намалю с около 30% през 2007 г., секторът започна да се възстановява през второ тримесечие на настоящата година и добавената му стойност нарасна с 6.5% за полугодиято.

² Със запасите делът достига 36.8%

Това е и една от причините очакваният реален икономически растеж за 2008 г. да се ускори спрямо 2007 г., движейки се в границите между 6.2% и 6.5%.

Реален растеж на БДС - приноси (п. п.)

Динамика на доходите, производителността на труда и цените

Повишените възможности за заетост на населението, в условията на стабилно макроикономическо развитие, са в основата на наблюдаваните от началото на миналата година високи темпове на нарастване доходите, както в номинално, така и в реално изражение. Основен двигател на наблюдавания растеж през разглеждания период бе частният сектор на икономиката, където през изминалата година по данни от Наблюдението на предприятията³ средната работна заплата отчете растеж от 21.6% в номинално и 12.1% в реално изражение⁴. От началото на 2008 г. до месец юни средната работна заплата в частния сектор нарасна с 24.6% и 9.2% съответно в номинално и реално изражение. Темпът на реално изменение на доходите се забави през първите шест месеца на настоящата година, както спрямо предходното полугодие, така и отчетено на годишна база.

Производителността на труда⁵ в българската икономика също се повиши и отчете реален растеж от 3.3% и 3% съответно през 2007 г. и първото полугодие на 2008 г. Въпреки стабилното развитие на показателя обаче, ускореният растеж на доходите доведе до повишаването на разходите за труд на единица продукция, както в номинално, така и в реално изражение.

Според отчетните данни, месец юли е първият от началото на 2008 г., в който инфлацията на годишна база отбеляза намаление. Тази тенденция се запази и през месец август, а очакванията са това да продължи до края на годината, поради базисния ефект от миналата година и наличието на добра селскостопанска реколта. Световната конюнктура на пазара на храни също се очертава да бъде благоприятна през втората половина на 2008 г. До края на настоящата както и през следващата година, при адекватна политика по отношение на заплатите и намаляване на темпа на тяхното нарастване, подкрепена от структурни реформи за повишаване гъвкавостта на пазара на труда, както и при отсъствие на външни шокове, се очаква значително забавяне на инфлацията.

³ Данните са предварителни

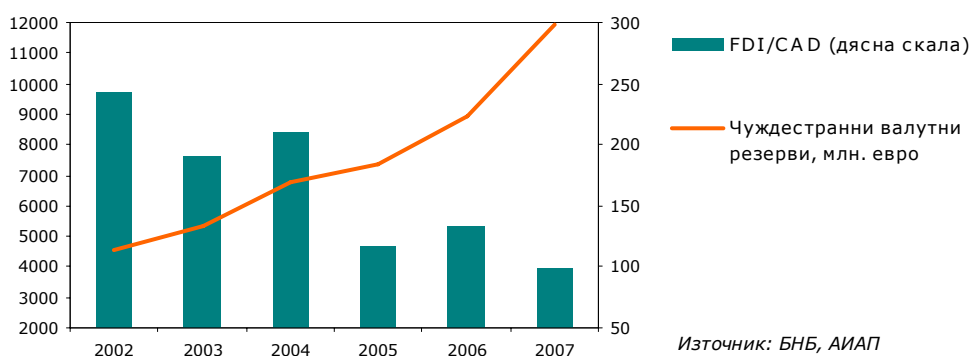
⁴ Реалното изменение на средната работна заплата е изчислено въз основа на ИПЦ.

⁵ Показателят е изчислен като отношение между БВП по постоянни цени и брой на заетите лица от Системата на национални сметки.

Платежен баланс

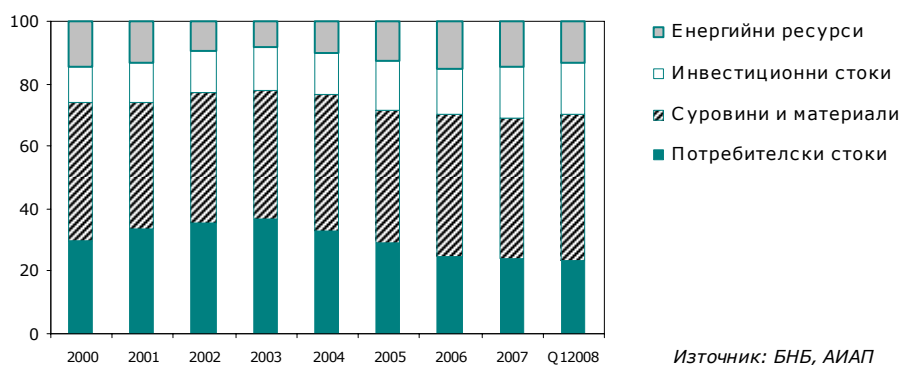
В края на 2007 г. дефицитът по текущата сметка достигна 21.8% от БВП, а за периода януари-юли от настоящата година той възлиза на 13.9% от прогнозния брутен вътрешен продукт (БВП), което е с 3.2 процентни пункта повече от отчетения дефицит през януари-юли 2007 г. Това влошаване е резултат от регистрираното през периода април-юли увеличаване на дефицита по търговския баланс на стоки, което основно се дължеше на повишението на средната цена на внасяните в страната суров петрол и природен газ, както и от нарастването на изплатения на чуждестранните инвеститори нетен доход.

Текуща сметка и ПЧИ

През януари-юли 2008 г. се наблюдава ускорено нарастване на стокооборота във външната търговия спрямо същия период на изминалата година. Износът на стоки за първите шест месеца на годината нарасна номинално с 23.9%. С най-голям принос към този растеж от 9.6 процентни пункта бе групата суровини и материали. Подобряване на износа се наблюдава в редица отрасли, като с най-голям принос са петролните продукти, суровините за хранително-вкусовата промишленост, машини и оборудване, както и т. нар. други инвестиционни стоки.

Структура на износа (% от общия експорт)

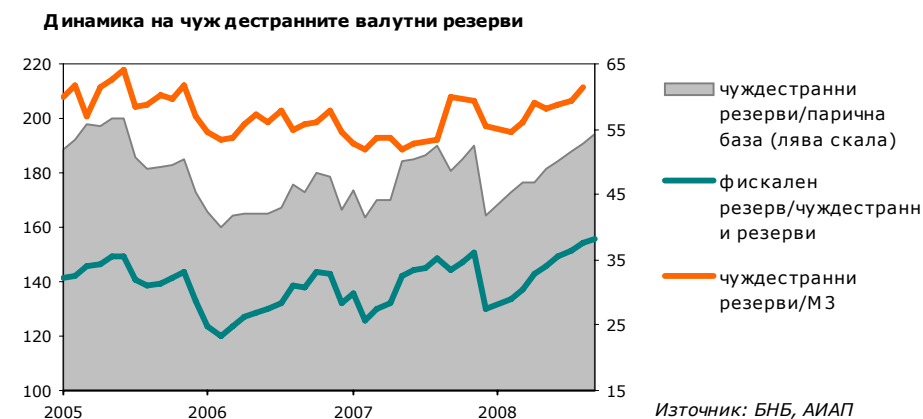
През първото полугодие на годината вносът на стоки (cif) отбеляза растеж от 27.9% в номинално изражение. Най-висок принос за това нарастване има групата на енергийните суровини, най-вече суров петрол и природен газ. Вносът на инвестиционни стоки през 2008 г. се ускорява, а този на потребителски стоки се забавя спрямо същия период на 2007 г. Вносът на стоки с висока добавена стойност е свързан с добрия инвестиционен и бизнес климат в страната, както и с нарастващия приток на преки чуждестранни инвестиции.

Въпреки регистрираното през януари-юли 2008 г. високо отрицателно салдо по текущата сметка, то е изцяло покрито (134.3%) от нетните потоци по финансовата сметка. Общият баланс за периода е положителен, като валутните резерви нарастват с 1 680.7 млн. евро.

По предварителни данни преките чуждестранни инвестиции за периода януари-юли 2008 г. възлизат на 2 847.3 млн. евро. За разлика от 2007 г., структурата на притока на преки чуждестранни инвестиции е силно променена, като делът на инвестициите в дялов капитал и на реинвестираната печалба нараства за сметка на този на вътрешнофирменото кредитиране. Структурата на ПЧИ по отрасли също се подобрява съществено, като инвестиционната активност в отраслите „Операции с недвижими имоти, наемодателна дейност и бизнесуслуги“ и „Строителство“ намалява, докато тази в отраслите „Преработваща промишленост“, „Финансово посредничество“ и „Търговия“ съществено нараства. През периода януари-юли 2008 г. не се отчитат приходи от приватизационни сделки с нерезиденти, в резултат на което движението на преките чуждестранни инвестиции отразява изцяло дейността на частния сектор.

I Парични агрегати

Паричният съвет, който е един от основните фактори за макроикономическата стабилност в страната, продължи да функционира стабилно. Валутните резерви към края на септември нараснаха с 25.8% на годишна база. Резервите продължават да осигуряват високо покритие на паричната база и паричното предлагане (респективно 190.5% и 61.5% в края на август 2008 г.). Те покриват 5.7 месеца внос на стоки и нефакторни услуги.

Паричното предлагане през 2007 г. нарасна с 31.2% на годишна база спрямо 26.9% за 2006 г. Така съотношението на паричния агрегат МЗ към БВП достигна 74.4% през 2007 г. От началото на 2008 г. се наблюдава известно забавяне на растежа на паричното предлагане, най-вече вследствие на рестриктивната политика, провеждана от БНБ, както и от правителствените мерки, насочени към намаляване на инфлацията. Към август 2008 г. паричното предлагане нараства с 21% на годишна база.

От началото на 2008 г. се наблюдава тенденция на забавяне на темпа на растеж на вземанията на банките от нефинансовите предприятия и домакинствата, но въпреки това те остават на относително високи нива (49.3% годишен ръст към август 2008 г.). Сред причините, довели до ограничаване на растежа, може да се посочат не само по-високите минимални задължителни резерви, които ТБ трябва да поддържат в БНБ, поскъпването на финансовия ресурс и високата база от втората половина на 2007 г.

I Макроикономически очаквания

Доброто развитие на икономиката, наблюдавано през последните години, се очаква да се запази и до края на настоящата година, като растежът на БВП да се ускори до 6.5% спрямо 6.2% през миналата година. Световната финансовата криза и забавянето на растежа в еврозоната се очаква да окажат въздействие върху икономиката на България през следващата година, като растежът на БВП се забави до около 4.7%. През 2010 г. се очаква икономическият растеж отново да започне да се ускорява поради преодоляване на ликвидните проблеми в резултат от финансовата криза и възстановяване на доверието.

Забавянето на икономическия растеж през следващата година се очаква да се прояви най-вече чрез по-умерени темпове на растеж на инвестициите. Реалният растеж на частното потребление също се очаква да се забави през следващата година поради по-нисък растеж на доходите в страната. Ограничаването на кредитната експанзия, дължащо се както на влошената външна среда, така и на насищането на пазара, също ще допринесе за свиване на вътрешното търсене. Строгата фискална дисциплина няма да позволи значителни промени в динамиката на реалните растежи на крайните потребителски разходи на правителството, които да компенсират забавянето на растежа на потреблението на домакинствата.

По-слабото търсене от страна на основните търговски партньори от ЕС се очаква да има ограничаващо въздействие върху износа. В същата посока влияние ще оказва и спадът на цените на суровините вследствие на по-слабото търсене в световен мащаб. От друга страна, задълбочаващата се интеграция на България към Единния пазар ще стимулират реалния растеж на износа на стоки и услуги. Значителното натрупване на капитал в икономиката, наблюдавано през последните години, ще продължи да е фактор за развитието на конкурентоспособността на българската икономика и за стимулиране на нарастването на износа и развитието на импортозаместващи производства. Очаква се растежът на вноса да продължи да се забавя, което ще доведе до постепенно подобряване на приноса на нетния износ за растежа на БВП.

През 2008 г. се очаква потенциалният икономически растеж да се ускори до 6.37%, като ускорението се дължи от една страна на по-ниската база от 2007 г., а от друга на продължаващия висок темп на инвестиране в българската икономика. От страна на производствените фактори, най-голям принос в потенциалния растеж се очаква от страна на капитала, следван от заетостта. Общата факторна производителност ще увеличи минимално своя принос, преди всичко поради продължаващия растеж на заетостта и спадащата безработица. През 2009 и 2010 г. икономическият растеж се очаква да се забави спрямо 2008 г., което би следвало да допринесе за „затваряне“ на отклонението от потенциалния БВП.

През 2008 г. дефицитът по текущата сметка се очаква да достигне около 23% от БВП, след което постепенно да се свеи до около 19% през 2010 г. Задържането на дефицита по текущата сметка на високо равнище е резултат от натрупаната голяма разлика в стойността на износа и вноса, както и от очакваното нарастване на нетното изтичане на доход. Част от търговския дефицит се очаква да бъде компенсиран, от една страна по линия на приходите от туризъм, а от друга - от частните и официалните текущи трансфери. Паричните потоци по финансовата сметка ще осигурят пълно покритие на дефицита по текущата сметка. В средносрочен план не се очаква салдото по платежния баланс на страната да окаже натиск и да доведе до намаление валутните резерви на БНБ.

Заетостта и безработицата ще продължат положителното си развитие, макар и с по-бавен темп.

Заедно с режима на паричен съвет, стриктната фискална политика и провеждането на структурни реформи ще продължат да бъдат гарант за макроикономическата стабилност като предоставят буфери в условията на евентуални външни шокове. ▼

II. Националната програма за реформи и новият цикъл от Лисабонската стратегия (2008-2010 г.)

Постигането на високи и устойчиви темпове на икономически растеж, водещи до по-високо благосъстояние на населението, е първостепенна цел вече на няколко последователни правителства в България. Основните инструменти на икономическата политика в страната ни за постигане на горните цели остават в сферата на фискалната политика и структурните реформи.

В отговор на специфичните препоръки и областите, изискващи особено внимание българското правителство разработи настоящата актуализирана Национална програма за реформи. Новите мерки, заложи в плана за действие са насочени към:

- Подобряване на административния капацитет, особено в ключови сфери на държавното управление във връзка с прилагането на политиките в областта на пазара на труда, програмното бюджетиране, регулирането на пазарите и усвояването на средствата от ЕС;
- Ограничаване на дефицита по текущата сметка и високите темпове на инфлация чрез прилагане на мерки в областта на фискалната политика, функционирането на пазарите и конкуренцията, защита на потребителите и политиката по доходите;
- Допълнително облекчаване на бизнес средата и прилагане принципите на добро регулиране чрез изпълнението на мерките от Програмата за по-добро регулиране и увеличаване дела на регистрациите по електронен път в електронния Търговски регистър;
- Нарастване на предлагането на труд, повишаване качеството на работната сила и на равнището на заетост;
- Осигуряване на дългосрочната стабилност на публичните финанси, в частност по отношение на потенциалните рискове, свързани с адекватността и устойчивостта на разходите за пенсии;
- Изготвяне на интегрирана политика за общественния сектор в областта на НИРД и иновации, с цел реформиране на публичната система за НИРД, преминаване от публично финансирани НИРД (базирани върху обща стойност за разходи за НИРД към БВП към 2010 г.) към по-конкурентно финансиране, фокусирано върху ключови приоритети;
- Мерки срещу недеklarираната заетост чрез засилване на институционалния капацитет за провеждане на проверки и осигуряване изпълнението на законите;
- Насърчаване на участието в учене през целия живот.

I Краткосрочни мерки:

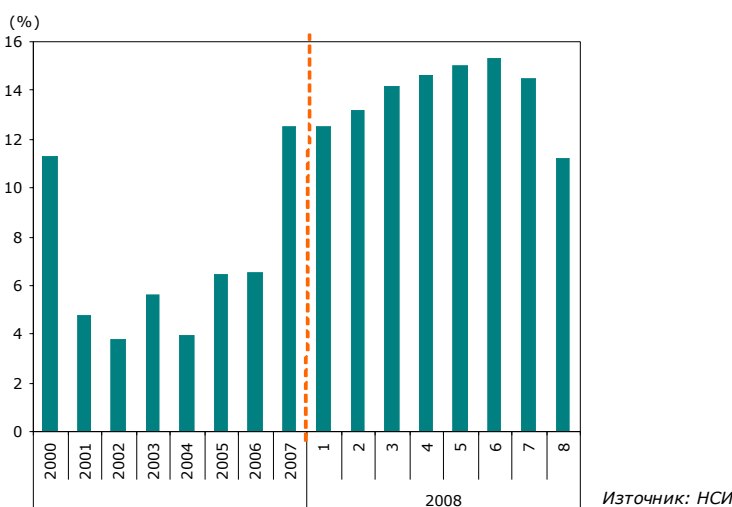
В краткосрочен план България се ангажира да ускори реформите, насочени към подобряване устойчивостта на българската икономика към евентуални външни и вътрешни шокове, повишаване капацитета на българската държавна администрация, значимо подобряване на бизнес средата, както и повишаване качеството на работната сила и нивото на заетост.

Възползвайки се от благоприятната макроикономическа ситуация в страната, постигната с последователните усилия на няколко поредни правителства, българското правителство си постави амбициозната цел да ускори прилагането на реформите в горните области, с което ще се осигури солидна основа за успешното изпълнение на Националната програма за реформи до 2010 г.

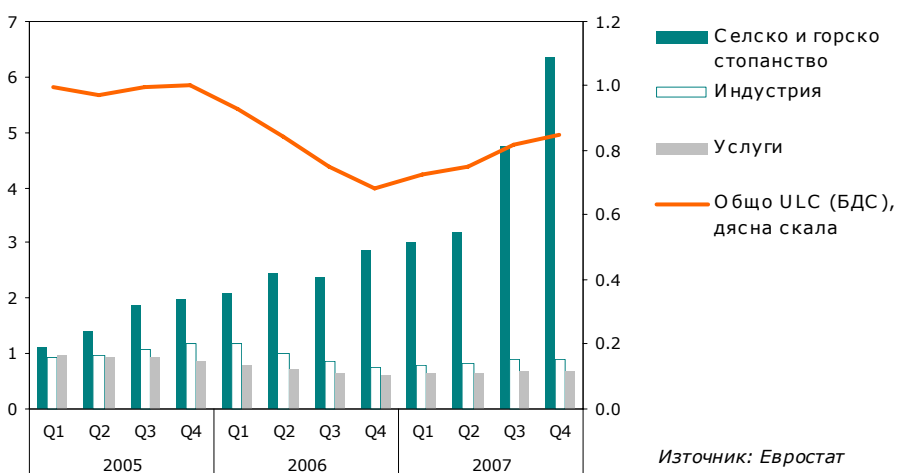
— Преодоляване на макроикономическите предизвикателства
(инфлация, дефицит по текущата сметка)

През 2007 г. регистрираната **средногодишна инфлация**, измерена чрез ХИПЦ, бе 7.6%, а стойността ѝ в края на периода достигна 11.6%. Натрупаната инфлация за август спрямо съответния месец на предходната година - 11.8%.

Инфлация на годишна база

ULC растеж и спрямо IV тримесечие на 2004 г.

Увеличението на доходите може да бъде разглеждано като причина за покачването на ценовото равнище в страната, но неговата роля не е първостепенна, като се има предвид динамиката на работната заплата, производителността на труда и разходите за труд.

През втората половина на годината нарастването на цените се успокои, но инфлацията остана на сравнително високи спрямо средните за ЕС нива.

Поради тази причина, в началото на октомври 2008 г. Министерският съвет обсъди и прие на свое заседание пакет от мерки, насочени към осигуряване на по-голяма гъвкавост и адаптивност на българската икономика към евентуални външни и вътрешни шокове. Формулирането на предложените мерки се основава на разбирането, че наблюдаваната в последните месеци инфлация в България се дължи в значителна степен на международните цени и, преди всичко, на цените на храните и горивата. Засилената ценова и доходна конвергенция след членството ни в ЕС допринася за допълнителното ускоряване на инфлацията в страната ни над средните за ЕС равнища.

Правителството пое политически ангажимент, според който до края на 2008 г. и първото тримесечие на 2009 г. ще предприеме следните мерки:

- Ще продължи прилагането на благоразумна фискална политика, насочена към постигане на по-висок от планирания за тази година бюджетен излишък от 3%. През следващите години правителството ще се придържа към обявената в тригодишната бюджетна рамка средносрочна фискална цел за излишък в размер на 3% от БВП. Таванът на консолидираните разходи ще остане непроменени, до 40% от БВП, като не се отчита вноската в общия бюджет на ЕС. Правителството ще се придържа към принципа за недопускане на данъчни преференции, включително по отношение на ставката на ДДС. Ангажиментите към ЕС за минимални равнища на акцизите ще продължат да се изпълняват стриктно и преди изискуемите срокове, с изключение на акцизите върху горивата. Изпълнението на тези ангажименти вече дава своите положителни резултати от началото на годината. В резултат от нарасналата събираемост и реализирания висок икономически растеж, за периода януари-август излишъкът по касовото салдо регистрира растеж от 61.2% спрямо съответния период на предходната година. Приходите се увеличиха с 22.2%, а разходите нараснаха с 13%. В края на август стойността на държавния и държавногарантирания дълг възлезе на 16.1% от БВП;
- С цел подобряване качеството на публичните финанси, от началото на 2009 г. ще започне въвеждането на процеса по управление на риска в организацияте от публичния сектор (като част от Плана за действие за изпълнение на приетата от Министерския съвет на 20 март 2008 г. Стратегия за развитие на финансовото управление и контрол и вътрешния одит в Република България за 2008-2010 г.);
- С цел избягване на спиралата заплати-цени, ръстът на реалните доходи в публичния сектор ще бъде ограничен до растежа на производителността на труда. Заложена в Кодекса за социално осигуряване (КСО) формула за индексацията на пенсиите ще се спазва стриктно, като същевременно ще се работи за постигането на консенсус относно мерките за намаление на инфлацията. Правителството вече започна диалога със социалните партньори, свързан с бюджета за 2009 г. Една от основните тези на правителството в този диалог ще бъде свързана с необходимостта от постигане на съгласие по отношение на антиинфлационните мерки. Правителството има готовност за увеличаване на доходи над темпа на производителността единствено по отношение на необходимите компенсации на граждани с ниски доходи във връзка със значително увеличените цени на енергоресурсите. В общото увеличаване на пенсиите ще се придържаме към регламентирания в КСО механизъм;
- Българската народна банка (БНБ) е съпричастна към усилията на правителството за ограничаване на инфлацията. Централната банка води регулаторна политика, която цели поддържане на темповете на растеж на кредита за частния сектор на нива, които да гарантират поддържане на ценова и финансова стабилност в икономиката.

Същевременно вследствие на световната финансова криза, която има косвено въздействие върху българската банкова система и икономика, търговските банки ограничават кредитирането като значително затягат кредитните си стандарти, а гражданите и фирмите преосмислят своите инвестиционни планове;

- До края на 2008 г. ще влезе в сила нов Закон за защита на конкуренцията, разширяващ правомощията на КЗК във връзка с разследвания на нарушения на конкуренцията и променящ метода на определяне на санкции за нарушение на закона. Ще бъде разширено редовното наблюдение от страна на компетентните органи на рисковите фирми и пазарни сегменти/сектори, в които често се нарушават правилата на конкуренцията и правата на потребителите. В този смисъл ще бъде разширена практиката за публично предоставяне на пазарна информация за различните тържища от страна на Държавна комисия по стоковите борси и тържищата (ДКСБТ), ще се прилага стриктно практиката за публични обсъждания преди определянето на регулираните цени на енергоресурсите и водоснабдителните услуги. Правителството, в сътрудничество с бизнеса, ще започне работа по създаване на енергийна борса в България. До средата на 2009 г. ще бъдат създадени концепцията и правната основа за работа на енергийната борса;
- Правителството и Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР), заедно с партньорите в тристранния диалог, ще преразгледат до края на първото тримесечие на 2009 г. механизма за определяне на увеличението на цените на комуналните услуги, предоставяни от монополите, с цел да се стимулира по-висока ефективност на производството и потреблението. За да се намали енергийната интензивност на българската икономика, а оттам и силата на влиянието на бъдещи външни шокове по линия на международните цени на енергийните продукти, до края на 2008 г. ще влезе в сила предложението от МИЕ и одобрен от МС нов Закон за енергийната ефективност, с който се насърчава въвеждането на енергоспестяващи технологии в производството и бита.

— Ускорено подобряване на административния капацитет

След като правителството обяви целта си за съкращаване размера на държавната администрация с 12% до края на 2008 г. и обвърза предвиденото в бюджета увеличение на средствата за работна заплата в средата на периода с изпълнението на тази цел, администрацията намалю с пет хиляди бройки.

Като част от отразения в актуализираната Национална програма за реформи ангажимент на правителството да разработи всеобхватна политика за изграждане на **независима и ефективна публична администрация** в средносрочен план, се предвижда в периода до края на 2008 г. и началото на 2009 г. да се предприемат следните по-важни действия:

- Ще се проведе независим външен преглед на организацията в ключови звена, отговарящи за разработването и прилагането на политики за преодоляване на най-значимите предизвикателства пред България. За целта, до края на 2008 г. правителството ще подпише със Световната банка споразумение за извършване на такъв преглед;
- Ще бъде анализирано прилагането на Закона за администрацията и Закона за държавния служител с цел да се ограничи отклонението от общите правила при структуриране на администрацията и статута на държавната служба. Анализът би могъл да доведе до изменения в Закона за администрацията, Закона за местното самоуправление и местната администрация, както и подзаконовите нормативни актове, свързани с държавната служба;

- До края на 2008 г. Министерство на държавната администрация и административната реформа (МДААР) ще разработи усъвършенствана рамка на компетентностите, която да обхваща всички длъжностни нива, назначавани по служебно правоотношение в държавната администрация;
- Ще продължи интензивната програма по обучение на заетите в държавната администрация, като до края на 2009 г. 1500 служители на ръководни длъжности, включително и висши държавни служители, следва да са преминали специализирани обучения в областта на стратегическото планиране и управление, публично-частните партньорства, управлението на фондове от ЕС и оценката на въздействието.

— Допълнително облекчаване на бизнес средата и прилагане принципите на добро регулиране

В изпълнение на препоръките от Стратегическия доклад на Комисията, през 2008 г. бяха реализирани четири мерки, които имат основополагащо значение за по-нататъшното облекчаване на бизнес средата в България:

- Въведе се единна данъчна ставка от 10% върху доходите на физическите лица, еднаква със ставката по облагането на корпоративната печалба;
- След широко обществено обсъждане през април 2008 г. бе приета Програма за по-добро регулиране⁶, която определя действията на правителството в периода от 2008 до 2010 г. Реализирането на мерките по програмата ще спомогне за създаването на регулаторна система с ниски разходи и малък риск, която да подпомага конкурентоспособността на страната и в същото време ефективно да защитава обществените интереси. За постигането на тази цел през следващите няколко години България ще изгради необходимия капацитет за сближаване с добрите европейски регулаторни практики. Дейностите по програмата са обособени в четири специфични области - премахване и облекчаване на административни режими, създаване и укрепване на институционалната структура за прилагането и контрола на политиката за по-добро регулиране, активизиране на диалога със заинтересованите страни, усъвършенстване на регулирането на общинско ниво и укрепване капацитета на областно и общинско ниво за провеждане на добри регулаторни политики. В резултат на проведени 14 срещи под ръководството на МДААР с областни, общински администрации и бизнеса, 29 общини доброволно отмениха неправомерно въведени режими за регистрация на търговски обект. През септември 2008 г. министърът на държавната администрация и административната реформа и министърът по европейските въпроси внесоха сигнал при главния прокурор за други 95 общини, които администратират незаконни режими. Очаква се 40 от тези общини да отменят режимите на доброволен принцип;
- С решение по т. 29 от Протокол № 9 от заседанието на МС на 28 февруари 2008 г. бе приет график за разработване на Националния план за действие по Програмата за действие на ЕК за намаляване на ненужния административен товар от съществуващото законово устройство в ЕС. Към настоящия момент е извършен анализ на съществуващото законодателство, с цел да се определи каква част от него е чисто национална и каква част е транспонирано европейско законодателство. В резултат на този анализ се установи, че от общо около 360 закона и кодекса, 128 имат отношение към въпроса за намаляване на административната тежест за бизнеса по смисъла на Европейската програма за действие. От тях 17 въвеждат

⁶ Решение по т.49 от Протокол № 16 от заседанието на МС на 17 април 2008 г.

единствено изисквания на европейското законодателство, 33 въвеждат единствено национални изисквания, а останалите 78 съдържат както национални, така и транспонирани европейски изисквания. Това показва, че в голямата си част (общо 75%) административната тежест за бизнеса произтича от европейското законодателство. Подписан е договор с консултанти за идентифициране на информационните задължения по 33 закона и подзаконовата нормативна база към тях, които въвеждат единствено национални изисквания, за измерването на административните разходи за тях и за формулиране на предложения за намаляване на административната тежест. До средата на декември 2008 г. ще приключи измерването на административните разходи и на тази база до края на декември 2008 г. ще се направи предложение за определяне на национална цел за намаляване на административната тежест, породена от националното законодателство;

- Единният централизиран електронен публичен търговски регистър стартира дейността си на 1 януари 2008 г., с което се създадоха условия за облекчаване и ускоряване на процедурата по регистрация на фирми. За усъвършенстване на нормативната уредба беше приет Закон за изменение и допълнение на Закона за търговския регистър (ЗИД на ЗТР), който влезе в сила на 30 май 2008 година. ЗИД на ЗТР урежда някои въпроси във връзка с чисто техническото улесняване на достъпа до търговския регистър и стимулирането на използването на най-съвременните средства за достъп по електронен път. Към първи септември 2008 г. всички процедури по вписване, заличаване и регистрация на търговски дружества в Електронния търговски регистър се извършват в рамките на 1 работен ден, при определен в закона 14 дневен срок, като по този начин изпълняваме препоръката от Пролетния Европейски съвет от 2006 г. за намаляване до 7 дни на времето, необходимо за започване на бизнес. В резултат на въведените през юли 2008 г., с 30% по-ниски такси при подаване на заявления по електронен път, се отчете нарастване с 50% на дела на регистрациите, което представлява от 4% до 6% от общо подадените заявления;
- Системата "единен фиш" е въведена изцяло на външните за ЕС ГКПП⁷.

С цел постигане на **бързо подобрене в бизнес средата**, осигуряването на облекчен достъп до пазара и стимулирането на ефективната конкуренция, правителството има твърдото намерение да приложи приетата през април 2008 г. Програма за по-добро регулиране, като в краткосрочен план ще се работи по изпълнението на следните основни задачи:

- След като вече бяха премахнати и опростени 8 режима, до 18 декември 2008 г. ще бъдат разгледани предложенията за опростяване или отмяна на още 6 от оставащите 8 режима, включени в приложение към Програмата;
- До края на 2008 г. ще бъде изготвен, съвместно с представителни организации на бизнеса, списък на административни режими, които създават най-голяма административна тежест;
- Успоредно с бюджетната процедура за 2009 г., правителството ще разгледа възможностите за административно въздействие върху органите на местната власт по отношение на ограничаване на режимите на общинско равнище;

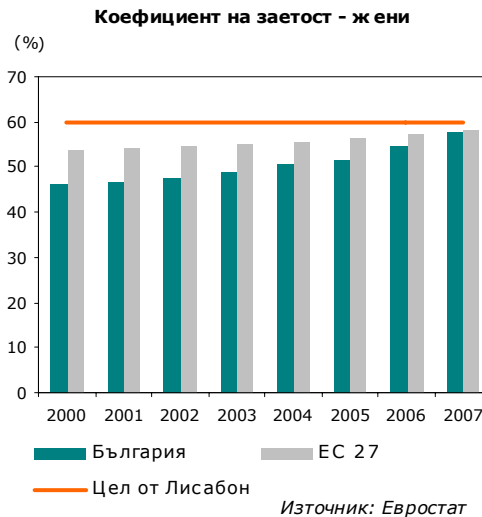
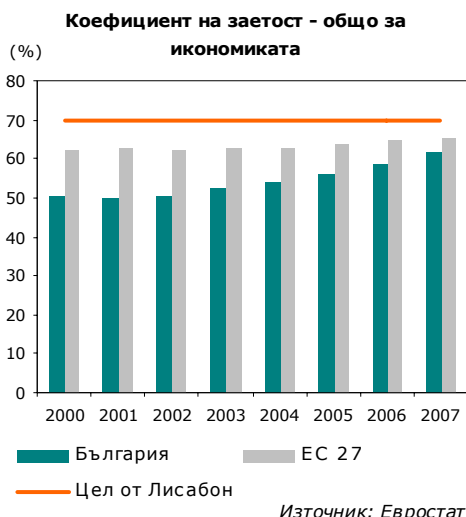
⁷ Единствено на ГКПП Гюешево има забавяне в практическото въвеждане на системата, поради извършващите се там ремонтни дейности – извършва се цялостна реконструкция на пункта.

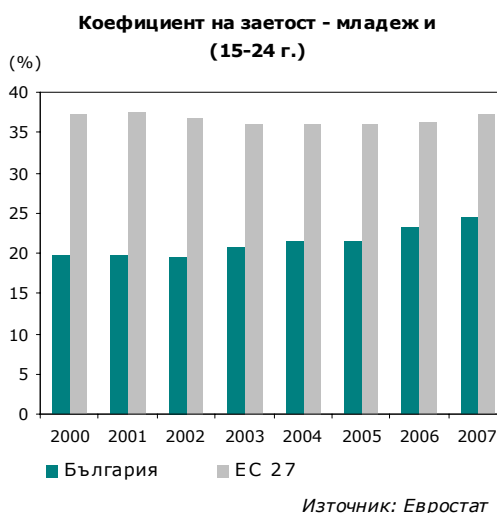
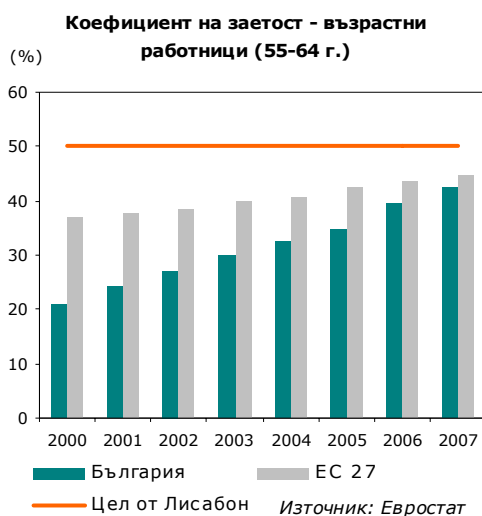
- До края на м. октомври министър-председателят ще се обърне с писмо до всички кметове с настояване за ограничаване на регулаторните режими на местно равнище;
- В изпълнение на одобрения през първата половина на 2008 г. график, до края на настоящата година ще бъде определена национална цел за намаляване на административната тежест;
- Към края на 2008 г. ще разполагаме с опериращ Административен регистър, предоставящ точна и актуална информация относно съществуващите регулаторни режими и административни услуги;
- До края на месец март 2009 г. правителството ще предложи в Народното събрание нов Закон за нормативните актове, с което ще се осигури законово регламентиране на изискването за извършването оценка на въздействието на нормативните актове и ще бъде установен срок от 30 дни за обществени консултации. До края на март 2009 г. се очаква Народното събрание да приеме новия Закон за нормативните актове.

— Повишаване качеството на работната сила и нивото на заетост

През 2007 и първата половина от настоящата година положителните тенденции на пазара на труда, изразяващи се в непрекъснат растеж на заетостта и трайно намаляване на безработицата продължиха, в резултат на устойчивата и благоприятна макроикономическа среда, подкрепяна и от целенасочена политика на задълбочаване на структурните реформи.

По данни от Наблюдението на работната сила (НРС) средният брой на заетите се е увеличил на годишна база съответно с 4.6% и 4.3% през 2007 г. и първото полугодие на 2008 г. Основен принос за нарастването на показателя имат новосъздадените работни места в частния сектор на икономиката.

В резултат на увеличаване брой работни места на първичния трудов пазар, броят на безработните лица продължи да намалява. Той достигна съответно 6.9% и 6.1% от работната сила средно за 2007 г. и първата половина на 2008 г. През второто тримесечие на текущата година коефициентът на безработица намал до 5.8%, отбелязвайки най-ниската си стойност за целия период на провеждане на наблюденията на работната сила. Административната статистика на Агенция по заетостта също потвърди низходящия тренд в динамиката на безработицата. Равнището на регистрираната безработица отчете стойност от 5.9% към края на август 2008 г., което е най-ниската стойност на показателя за последните 17 години.

Изпреварващият намаляването на безработицата ръст в заетостта през разглеждания период бе обусловен от значителното нарастване на коефициента на икономическа активност на населението. Населението във възрастовата група 15-64 г. се увеличи с 1.8 процентни пункта през 2007 г., в сравнение със средногодишната му стойност през 2006 г., и достигна 66.3%. Стойността на показателя продължи да се повишава и през първото полугодие на 2008 г. до 67.5%, отчитайки 2 п.п. растеж на годишна база.

Отбелязаното подобрение в развитието на основните показатели на пазара на труда е резултат от повишената икономическа активност в частния сектор, подпомогната и от провежданата политика по намаление на пряката данъчна и социално-осигурителната тежест, както и по-добрата насоченост на активната политика на пазара на труда.

Към края на 2008 г. са изпълнени значителна част от предвидените мерки в областта на пазара на труда.

Актуализираната Стратегия по заетостта на Република България 2008-2015 г. бе приета от Министерския съвет на 30 април 2008 г.⁸ С нея се очертава рамката на политиките в отговор на новите предизвикателства пред пазара на труда в България.

През юни 2008 г. Министерският съвет прие и Национална стратегия по миграция и интеграция 2008-2015 г.⁹, имаща за цел преди всичко да допринесе за разрешаването на

⁸ С решението по т. 1 от Протокол №17 от заседанието на Министерския съвет на 30 април 2008 г.

⁹ С решение по т. 21 от Протокол № 22 от заседанието на МС на 5 юни 2008 г. Стратегията е приета заедно с Годишен план за действие за 2008 г.

проблемите на местния трудов пазар, свързани с недостига на работна сила и произхождащите от това ограничения пред растежа на икономиката.

През април 2008 г. стартира Националната програма за активиране на неактивните лица. Основната цел на програмата е да бъдат привлечени и мотивирани да се регистрират в бюрата по труда неактивни и обезкуражени лица (предимно от ромски произход), за да получат право да се включат в обучение и/или заетост, финансирани със средства за активна политика. По програмата са обучени и назначени на работа в бюрата по труда 41 ромски медиатора. В рамките на програмата е предвидено да се проведат и специализирани трудови борси с оглед осъществяването на директен контакт между работодатели и лица, желаещи да работят. До момента са проведени 19 борси. В резултат на проведените борси работа са започнали над 4 000 лица.

В изпълнение на горепосочените стратегически документи, Министерство на труда и социалната политика (МТСП) предвижда:

- Да проведе, през третото тримесечие на 2009 г., специализирано изследване и анализ на възможностите за интервенции върху уязвимите групи на пазара на труда и неактивните лица в рамките на ОП „Развитие на човешките ресурси (РЧР)“. До края на 2008 г. ще стартират процедурите за възлагане на обществена поръчка. Провеждането на задълбочено изследване на характеристиките на неактивните лица, включително тяхното географско разпределение, ще даде ценна информация за по-доброто насочване на инициативите по НПДЗ и по ОП “РЧР”. При определяне на последващите интервенции ще се следи за спазването на принципа на допълняемост и недопускане на припокриване между инициативите, финансирани по ОП “РЧР” и от държавния бюджет;
- С оглед необходимостта от повишаване на дела на младежите, получили т.н. “нов старт”, както и в изпълнение на препоръките на Пролетния Европейски съвет 2007 г., през последното тримесечие на настоящата година МТСП ще се извърши преглед на действащите програми и мерки за младежи. Целта е да се подобри координацията, ефективността и, при необходимост, да се дефинират нови задачи в тази насока;
- Ще се регламентира дейността на агенциите за временна заетост чрез промени в Кодекса на труда, които ще бъдат приети от Народното събрание до края на 2008 г., така че да се подобрят възможностите за заетост на различни групи лица от работната сила чрез създаване на възможности за заетост в по-гъвкави форми. Внесеното в Парламента предложение на народни представители за изменение и допълнение на Кодекса на труда, с които се уреждат отношенията между „работодател-доставчик“, „работодател-ползвател“ и наетото лице. След приемане на промените се предвижда в Закона за насърчаване на заетостта да се регламентира регистрационен режим за дейността на работодателите-доставчици на работници и служители;
- Да реализира интегриран комплекс от действия, насочени към увеличаване на заетостта на по-възрастните работници, активиране на продължително безработни и неактивни лица и развитие на инициативите за даване на “втори шанс” на лица без образование и/или квалификация с цел намаляване на пречките за трайно устройване на работа на лицата в най-неравнопоставено положение на пазара на труда;

Освен краткосрочните мерки, Планът за действие включва дейности до края на 2010 г., по-важните от които се отнасят до:

- Одобряването на българска "пътека" за достигане на по-голяма гъвкавост и сигурност (flexicurity) през 2009 г., чрез което ще се изпълни решението на Пролетния Европейски съвет и ще се дадат насоки за по-добро интегриране на усилията по четирите компонента: трудово законодателство; учене през целия живот; активна политика на пазара на труда; модерни социално-осигурителни системи;
- До края на 2010 г. ще се осигури разширено предоставяне на услуги по заетостта, включително предоставяне на квалификационни услуги за заети лица, от частни доставчици на услуги. Предвижда се частните доставчици на услуги да предоставят основно услуги за обучение, професионално ориентиране, услуги за предприемачество;
- С цел да се осигури адекватно на търсенето на труд обучение и образование, МТСП и Министерство на образованието и науката (МОН) стартираха съвместното изграждане на Национална система за наблюдение и прогнозиране на търсенето от работодателите на работна сила с определени качествени характеристики, която се очаква да започне да функционира през втората половина на 2009 г.

I Дългосрочни мерки

Тези мерки са насочени към осъществяването на цялостна трансформация на българската икономика от такава, базирана на ниските разходи към икономика, основана на знанието.

— Повишаване дългосрочната устойчивост на публичните финанси

До края на новия цикъл от Лисабон са предвидени мерки, насочени към повишаване качеството и ефективността на публичните финанси чрез утвърждаване практиката по многогодишното програмно бюджетирание, законовото регламентиране на Държавен фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система; включване на държавата като трети осигурител в пенсионното осигуряване и разработване на концептуална рамка за оценка на качеството на публичните финанси и показатели за изпълнение. Освен това, ще се проведе предварително изследване на функционирането на пазарите, съгласно предложената от Европейската комисия методология.

— Повишаване качеството на човешкия капитал

- През 2009 г. се предвижда разработването на нов Закон за училищното образование, в който да се инкорпорират всички реформи в образователната система, осъществени през последните две години;
- През следващата година се предвижда и въвеждането на нова образователна структура и структура на професионалното образование, съобразена с Националната програма за развитие на училищното образование и предучилищното възпитание и подготовка (2006-2015). Целта е професията да се определя в последните няколко класа (след 16 годишна възраст), за да се постигне по-голяма адаптивност към изискванията на пазара на труда. В момента професионалното образование продължава 5-6 години, след реформата ще е само 2-3 години в последните няколко класа. Предвиждат се и краткосрочни модули за придобиване на квалификация за хората, които не искат да продължат обучението си;

- През 2009-2010 г. ще бъде приет и нов закон за висшето образование, с който ще се въведе система за рейтинг на университетите, с отчитане на приноса им към научноизследователска дейност; ще се променят модела на финансиране и на управление с оглед преодоляване на фрагментацията; ще се осигури независимостта и акредитирането на висшите училища;
- До края на октомври 2008 г. ще бъде приета Стратегия за учене през целия живот, имаща за цел да осигури рамката за подобряване качеството на работната сила чрез стимулиране на работодатели и работници да инвестират в придобиването на нови знания, съответстващи на новите изисквания, през целия професионален живот. и др.

— Подкрепа за научноизследователската дейност и иновациите

- През 2008-2009 г. ще бъде приета Национална стратегия за научни изследвания, с която ще се осигури развитие на връзката наука-бизнес, научни изследвания-иновации; ще се дефинират приоритетни научни направления, подпомагащи икономическия растеж; ще се осигурят подходящи условия за научна кариера и израстване;
- В Закона за държавния бюджет за 2009 г. средствата в Национален фонд "Научни изследвания" ще се увеличат до 100 млн. лв (51.1 млн. евро). Те ще бъдат насочени основно към финансиране на проекти, свързани с научно-приложни изследвания;
- Продължава приемането на проекти по ОП "Конкурентоспособност", включително и по Приоритет 1 „Развитие на икономика базирана на знанието и иновационни дейности“, където приоритет ще се дава на проекти, които включват иновации и развойна дейност;
- До края на първото тримесечие на 2009 г. МОН и МИЕ, в сътрудничество с бизнес организациите ще предложат създаване на нови механизми за стимулиране на иновативната дейност, с по-активното участие от страна на бизнеса и университетите;
- С бюджета за 2009 г. и с допълнителни механизми ще се създадат допълнителни стимули на институти и учени от БАН, Селскостопанска академия и университетите да разработват научно-приложни проекти в ограничен кръг от приоритетни за националната икономика области;
- До края на годината МИЕ и МОН ще ревизират механизма за създаване на трайни връзки между фирмите от областта на ИКТ и образователните и научни институции.

■ Други мерки, свързани с приоритета за изграждане на инфраструктура, включително в областта на информационните и комуникационните технологии (ИКТ)

Всички нови мерки, които бяха предложени за включване в актуализираната НПР през второто тримесечие на 2008 г., бяха свързани с модернизацията и развитието на ИКТ инфраструктурата:

- През третото тримесечие на 2008 г. бяха подготвени и предложени за приемане две програми с тригодишен период на действие: Национална програма за развитие на информационните технологии и Национална програма за развитие на

ширококоловия достъп в България. Те имат за цел да систематизират усилията и да създадат подходящи условия за ускорено догонване на напредналите в това отношение държави от ЕС;

- През третото тримесечие стартира и кампания за въвеждане на IPv6 в страната, с което ще се подпомогне за развитието на научно-приложна експертиза, необходима за подобряване на услугите на информационното общество и внедряването на приложения от бизнеса.;
- През септември 2008 г. официално бе открит суперкомпютърния център за научни изследвания, имащ пряко отношение към политиките, стимулиращи инвестициите в НИРД – с негова помощ ще стане възможно създаването на приложни продукти с цел внедряването им от бизнеса.;
- Планираното на този етап създаване на ИКТ регистри по закона за електронното управление адресира и третото предизвикателство, тъй като се очаква то да спомогне и за подобряването на бизнес средата и намаляването на бюрокрацията посредством подобряването на електронните административни услуги към гражданите и бизнеса.

■ Принос на Структурните и Кохезионния фондове за изпълнението на Националната програма за реформи

Както е видно от предходната част на документа, Структурните и Кохезионния фондове имат съществен принос за изпълнението на Националната програма за реформи. Те допълват и разнообразяват обхвата от мерки, предвидени за финансиране от националния бюджет.

След старта на оперативните програми в страната, най-много са одобрените проекти, насочени към увеличаване на заетостта чрез повишаване качеството на работната сила и нейното адаптиране към нуждите на пазара на труда. По оперативна програма „Развитие на човешки ресурси“ са одобрени 712 проекта на стойност 25.9 млн. евро. Сключените по програмата 689 договора са на обща стойност 25.5 млн. евро, а извършените към края на септември плащания – за 3.56 млн. евро.

Висока е активността и по оперативна програма „Конкурентоспособност“, където са одобрени 312 проекта на стойност 108.2 млн. евро. За изпълнението им досега са сключени 299 договора на обща стойност 98.9 млн. евро. По програмата не са извършвани плащания.

По оперативна програма „Административен капацитет“ са одобрени 160 проекта на обща стойност 38.2 млн. евро, като са сключени 159 договора, възлизащи на 38.1 млн. евро. Към 30 септември са извършени плащания на стойност 5.6 млн. евро.

С най-голям размер на договорените плащания е оперативна програма „Транспорт“. По нея са одобрени 6 проекта, по които са сключени договори на обща стойност 251.9 млн. евро – близо една втора от общата сума на договорените плащания по всички оперативни програми. Извършените към 30 септември плащания са в размер на 0.659 млн. евро – всички по приоритетна ос „Техническа помощ“.

По оперативна програма „Регионално развитие“ са одобрени 106 проекта с обща стойност 165.1 млн. евро. Сключените 99 договора са за 121.1 млн. евро. Към момента по програмата не са извършени плащания.

По оперативна програма „Околна среда“ са одобрени 9 проекта на обща стойност 0.716 млн. евро, като по тях са сключени съответните договори на същата стойност. По програмата не са извършвани плащания.

По оперативна програма „Техническа помощ“ са одобрени 14 проекта на стойност 9.7 млн. евро, като по тях са сключени съответните договори на същата стойност. Извършени към 30 септември плащания са на стойност 0.292 млн. евро.

Общо по оперативните програми към момента са сключени договори за 546.1 млн. евро и към 30 септември са извършени плащания на обща стойност 10.1 млн. евро. ▲

Анекс: График за изпълнение на Програмата за по-добро регулиране 2008 – 2010 г.

Облекчени режими – 6, от които 1 се прехвърля за саморегулиране от браншова организация;

Премахнати режими – 2;

Без промени – 2;

Предстоящо разглеждане до 18.12.2008 г. – 6, от които за 5 са изготвени проекти на ЗИД

Режими за облекчаване	Процедура по облекчаване	Закон	Отговорник	Състояние
1. Лицензиране на дейност като стокова борса	Предвижда се отмяна на лицензионния режим за извършване на дейност като стокова борса и клирингова къща и въвеждане на регистрационен режим.	Закон за стоковите борси и тържищата	МИЕ	Изготвен проект на ЗИД на Закона за стоковите борси и тържища – отложен с Протокол №28 на 17.07.2008 г. Публикуван на Портала за обществени консултации – www.strategy.bg
2. Лицензиране на превозвачи за транспортиране на животни	Преминаване от лицензионен към регистрационен режим. Предвижда се да бъде направено изменение в чл. 165 на Закона за ветеринарномедицинската дейност. Отменени са изискванията на ал. 1, т. 2 и т. 4 за представяне на документи, които административният орган е задължен да приложи служебно. Чрез преминаване на режима в регистрационен отпада възможността на административния орган да отказва извършването на дейността по целесъобразност, а съгласно чл. 14, ал. 1 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност, ще бъде задължен да разреши дейността, ако са налице нормативните изисквания.	Закон за ветеринарно медицинската дейност	МЗХ	Одобрен от МС ЗИД на Закона за ветеринарномедицинската дейност на заседанието на 02.10.2008 г. Режимът е облекчен съгласно колона 2
3. Лицензиране търговията на едро с ветеринарномедицински продукти	Преминаване от лицензионен към регистрационен режим. Предвижда се да бъде направено изменение в чл. 364 на Закона за ветеринарномедицинската дейност. Чрез преминаване на режима в регистрационен отпада възможността на административния орган да отказва извършването на дейността по целесъобразност, а съгласно чл. 14, ал. 1 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност, ще бъде задължен да разреши дейността, ако са налице нормативните изисквания.	Закон за ветеринарно медицинската дейност	МЗХ	Одобрен от МС ЗИД на Закона за ветеринарномедицинската дейност на заседанието на 02.10.2008 г. Режимът е облекчен съгласно колона 2.

Режими за облекчаване	Процедура по облекчаване	Закон	Отговорник	Състояние
4. Лицензиране на търговия на дребно с ветеринарномедицински продукти	Преминаване от лицензионен към регистрационен режим. Предвижда се да бъде направено изменение чл. 375 на Закона за ветеринарномедицинската дейност. Чрез преминаване на режима в регистрационен отпада възможността на административния орган да отказва извършването на дейността по целесъобразност, а съгласно чл. 14, ал. 1 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност, ще бъде задължен да разреши дейността, ако са налице нормативните изисквания.	Закон за ветеринарно медицинската дейност	МЗХ	Одобрен от МС ЗИД на Закона за ветеринарномедицинската дейност на заседанието на 02.10.2008 г. Режимът е облекчен съгласно колона 2
5. Лиценз за професионално обучение или за професионално ориентиране	Предвижда се да бъде изготвен проект на ЗИД на Закона за професионалното образование и обучение, в който процедурите за лицензиране на центрове за професионално обучение и на центрове за информация и професионално ориентиране, както и формулярите за кандидатстване по двете процедури да бъдат преработени и опростени. Предвижда се и промяната на тарифата за таксите за лицензиране на центрове за професионално обучение и на центрове за информация и професионално ориентиране, които се събират от Националната агенция за професионално образование и обучение. Административният режим ще бъде облекчен с въвеждането на две нови "стъпала" в частта на тарифата, свързана с етапа на оценяването на предложението на кандидата (при откриване на процедурата) – такса на кандидати с 1 професия и кандидати с 2 до 6 професии".	Закон за професионалното образование и обучение	МОН/ МТСП	Изготвен проект на ЗИД Предвиден за разглеждане от МС на 06.11.2008 г.
6. Разрешение за извършване на дейности, включващи събиране, транспортиране, временно съхраняване, предварително третиране, разкомплектоване, оползотворяване и/или обезвреждане на отпадъци	С измененията и допълненията в Закона за управление на отпадъците се предвижда: 1. Изключване от разрешителния режим за най-често исканите разрешения за дейности с опасни отпадъци - "временно съхраняване на опасни отпадъци, на мястото на образуването им; 2. Съкращаване на сроковете за съгласуване на Програмите за управление на дейностите по отпадъците наполовина - чл. 30 се създават нови алинеи 7, 8 и 9, в които се регламентират по-кратките срокове (до	Закон за управление на отпадъците	МОСВ	Изготвен проект на ЗИД. Предвиден за разглеждане от МС на 18.12.2008 г.

Режими за облекчаване	Процедура по облекчаване	Закон	Отговорник	Състояние
	момента сроковете са 30 дни). 3. Намаляване на общия срок за утвърждаването на фирмените програми за дейности с отпадъци с 30 дни, а в случай на еднократно връщане за отстраняване на непълноти – до 75 дни -предложено е отпадане на действаща разпоредба (чл. 30, ал. 4 - „Директорът на регионалната инспекция по околната среда и водите, на чиято територия е седалището по търговския регистър на лицата, утвърждава проекта на програмата след получаване на становищата за съгласуването им от регионалните инспекции по околната среда и водите, на чиито територии са извършват дейностите.“			
7. Разрешение на организация по оползотворяване	Становище на МОСВ: "Организациите по оползотворяване са особен вид юридически субект, който има модалитети спрямо останалите търговски субекти. На първо място те акумулират преотстъпени публични средства от страна на държавата. На второ място нямат право да разпределят печалба. На трето място те могат да разходват акумулираните средства само за определени цели и минават специален ежегоден одит за това. Ето защо те следва да останат на разрешителен режим."	Закон за управление на отпадъците	МОСВ	МОСВ не предвижда отпадане на разрешителния режим
8. Разрешение на лицата, които внасят, продават, разфасоват и опаковат продукти за растителна защита с търговска цел или извършват растително защитни услуги	Измененията в Закона за защита на растенията от 28.03.2006 г. по отношение на разрешителния режим са в противоречие със Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност, тъй като разрешението се издава за извършването на отделна сделка или действие, а режимът по същество е регистрационен. За периода 2008-2010 г. не се предвижда облекчаване на разрешителния режим за търговия и препаковане на продукти за растителна защита. Режимът за извършване на растителнозащитни услуги вече е отпаднал.	Закон за защита на растенията	МЗХ	МЗХ не предвижда отпадане на режима за разрешение на лицата, които внасят, продават, разфасоват и опаковат продукти за растителна защита с търговска цел. Режимът за извършване на растителнозащитни услуги е отпаднал.
9. Регистриране на обекти за обезвреждане на странични животински продукти и на продукти, получени от тях	Преминаване към одобрение на обектите съгласно изискванията на Регламент 1774/2002/ЕО. Процедурата по одобрение е в чл. 229, ал. 2, който препраща към одобрителната процедура по чл 228, ал. 2-7.	Закон за ветеринарно медицинската дейност	МЗХ/ МОСВ	Одобрен от МС ЗИД на Закона за ветеринарномедицинската дейност на заседанието на 02.10.2008 г. Режимът е облекчен съгласно колона 2

Режими за облекчаване	Процедура по облекчаване	Закон	Отговорник	Състояние
	Облекчението на режима е в значителното съкращаване на сроковете за одобрение.			
10. Разрешения на лица за извършване на оценяване на съответствието на строителните продукти	Изготвен е проект на Постановление за изменение и допълнение на Наредбата за съществените изисквания към строежите и оценяване съответствието на строителните продукти. Измененията са свързани с намаляване броя на изискващите се документи, както и на срока за издаване на разрешение за оценяване на съответствието в случай, че лицето, което кандидатства представи копия от валидни сертификати за акредитация за същия обхват от продукти, стандарти и компетенции, за които кандидатства.	Закон за техническите изисквания към продуктите	МРРБ	Облекчен. ПМС № 225 от 10.09.2008 г.
11. Разрешение за извършване на случайни автобусни превози	Предвижда се с изменение и допълнение на Закона за автомобилните превози да бъдат прецизирани текстовете, определящи одобрението от страна на администрацията по отношение на случайните автобусни превози, но като цяло мярката ще бъде запазена.	Закон за автомобилните превози	МТ	Изготвен проект на ЗИД. Включен в Законодателната програма на МС за разглеждане на 30.10.2008 г.
12. Разрешение за извършване на таксиметров превоз	В проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за автомобилните превози регистрацията ще се изключи от функциите на МТ, съответно Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“ и ще се осъществява от съответните общини след издаване на разрешение. Така се дава възможност на Общинския съвет да определя броя на таксиметровите автомобили на територията на общината, както и условията и реда за разпределянето им по между им.	Закон за автомобилните превози	МТ	Изготвен проект на ЗИД. Включен в Законодателната програма на МС за разглеждане на 30.10.2008 г.
13. Категоризиране на туристически обекти	В проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за туризма се предвижда изменение в чл. 50, ал. 2, с което отпада категоризирането на самостоятелните заведения за хранене и развлечения.	Закон за туризма	ДАТ	Отпаднал. Проектът на ЗИД е в Народното събрание.

Режими за премахване	Процедура по премахване	Закон	Отговорник	Състояние
1. Лицензиране на оценители на различни видове активи	В проекта на Закон за независимите оценители се предвижда замяна на досегашния лицензионен режим с регистрационен, като регулирането на дейността на независимите оценители ще се осъществява от професионална организация – Камара на независимите оценители.	Закон за независимите оценители	МИЕ	Облекчен. Решение №462 от 15.07.2008 г. Режимът е прехвърлен за саморегулиране от браншова организация.
2. Лиценз за оператор на летищна наземна дейност	Становище на МТ: В резултат на консултации в Европейската комисия по проблеми, възникнали с достъпа до пазара на наземно обслужване стана ясно, че не са налице условията за отпадане на лиценза за оператор по наземно обслужване. Затова се налага да бъде запазена възможността, предвидена в Директива 96/67 Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация“ да издава одобрение преди предоставящият наземното обслужване да започне да осъществява дейност на пазара на дадено летище. Това одобрение ще бъде издавано въз основа на ясни критерии, произтичащи от Директива 96/67 и ще бъде обвързано с нейните принципи съгласно чл.14, параграф 1 от Директивата.	Закон за гражданското въздухоплаване	МТ	Проект на ЗИД е включен в Законодателната програма на МС за разглеждане на 30.10.2008 г.